

Muzeele și monumentele – factori activi în desfășurarea muncii politico-educative de ridicare a conștiinței socialiste a maselor

GAVRILĂ SARAFOLEAN

La cea de-a XXXV-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă, înfăptuită prin istoricul act de la 23 August 1944, muzeele din țara noastră se prezintă cu frumoase realizări în toate laturile de activitate. În mod deosebit, aceste realizări au cunoscut un substanțial salt calitativ în anii ce au urmat Congresului al IX-lea al P.C.R. — perioada cea mai bogată în înfăptuiri și împliniri din istoria României.

Deținătoare ale unui patrimoniu cultural de o deosebită valoare științifică, artistică și educativă, posedind o bogată capacitate de informare, instituțiile muzeale își aduc contribuția, prin forme și mijloace specifice, la opera de însemnătate istorică desfășurată de partidul și statul nostru pentru formarea omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, constructor conștient și activ al socialismului și comunismului pe pământul României.

Subliniind semnificația acestei opere, secretarul general al Partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: *„Trebuie să fim seama permanent de faptul că dezvoltarea personalității umane, formarea omului epocii socialismului și comunismului nu se pot reduce numai la cunoașterea unor hotărâri sau teze generale, ci implică în mod necesar lărgirea continuă a orizontului de cunoștințe profesionale, politice, științifice și de cultură generală, însușirea tot mai temeinică a tezaurului de gândire și experiență umană, a valorilor spirituale create de umanitate de-a lungul istoriei”*¹.

Abordind, practic, toate componentele creației materiale și spirituale ale societății, prin întreaga lor activitate științifică-educativă, muzeele și monumentele contribuie la imprimarea în rândul vizitatorilor a spiritului militant, orientându-i în direcția formării conștiinței noi, revoluționare, a promovării și răspândirii largi a adevărului despre trecutul istoric, a creației artistice puse în slujba intereselor și idealurilor celor mai înaintate ale poporului.

La baza întregii activități educative desfășurate prin intermediul muzeelor și monumentelor stă concepția revoluționară despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric, Programul Partidului Comunist Român — carta teoretică, ideologică și politică a comuniștilor români, expresie a socialismului științific creator în România.

Este cunoscut faptul că, în ultimii ani, Consfătuirea ideologică din iulie 1971, Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, Conferința Națională a partidului din 1972, Congresul al XI-lea al P.C.R.

din 1974, Congresul educației politice și al culturii socialiste din 1976, Conferința Națională din 1977, prin hotărârile adoptate, au însemnat pentru activitatea instructiv-educativă desfășurată de partid un proces profund de clarificare teoretică a principalelor aspecte, implicate în opera de dezvoltare a conștiinței socialiste, în paralel cu procesul de intensificare a activității practice în acest domeniu.

Programul Partidului Comunist Român de săvîrșire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, subliniază, cu deosebită claritate, că *„Activitatea politico-educativă trebuie să pornească de la cunoașterea trecutului de luptă revoluționară a poporului nostru, să se bazeze pe tradițiile gândirii și culturii lui progresiste, revoluționare, ale culturii progresiste și revoluționare mondiale”*².

Unor astfel de comandamente sociale și ideologice, culturale și educative caută să răspundă și instituțiile noastre muzeale, păstrătoare ale unui bogat patrimoniu cultural.

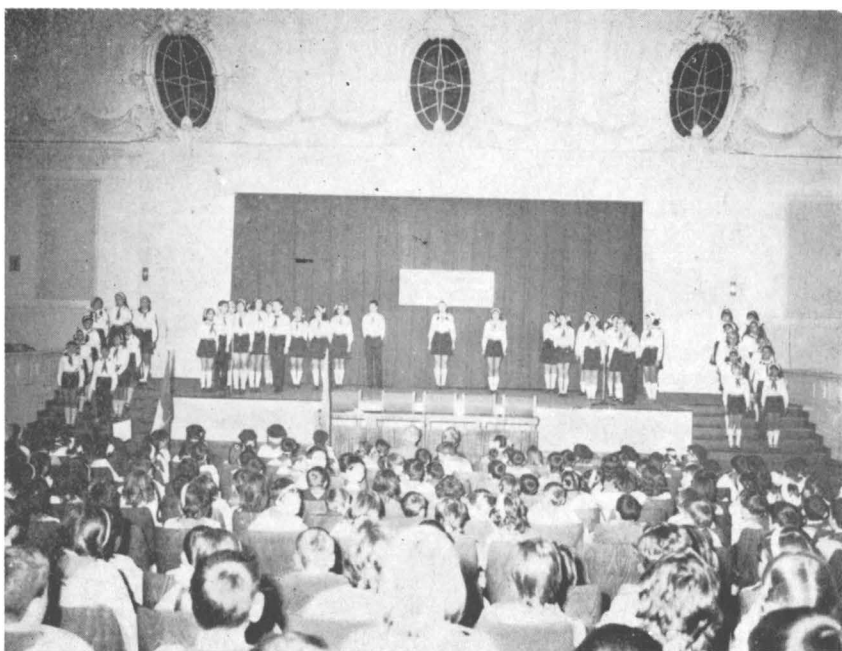
În afara faptului că prezintă într-o ambianță științifică legătura indisolubilă trecut-prezent, care lărgeste și subliniază volumul cunoștințelor istorice, de artă și cultură ale vizitatorilor, făcînd largă operă cultural-educativă, muzeul acționează asupra unor laturi esențiale ale conștiinței ca: patriotismul, dragostea față de patrie, față de tot ce au realizat înaintașii noștri, omenia, dăruirea față de cauza poporului, inventivitatea, spiritul de sacrificiu, hotărîrea de a munci și lupta, de a-și pune întreaga pricepere în slujba înfloririi națiunii noastre socialiste, bunăstării poporului român.

Prin întreaga lor activitate muzeele acționează pentru cunoașterea de către mase a existenței mult milenare a poporului nostru, a luptei sale eroice pentru independență, unitate și progres, a contribuțiilor sale la dezvoltarea civilizației umane, a muncii și realizărilor sale în opera de edificare a socialismului.

„Educarea tinerilor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, și în primul rînd a tineretului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste — în spiritul dragostei față de țară și al patriotismului revoluționar, socialist, constituie o îndatorire permanentă care trebuie să ocupe un loc central în întreaga activitate politică și culturală. Dezvoltînd recunoștința și preuirea față de strămoșii care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărut ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și

Festivitate de încadrare în organizația „Șoimii patriei” desfășurată în sălile Muzeului de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România.

Spectacol literar-artistic susținut de pionieri la Muzeul de istorie al R. S. România cu prilejul aniversării a 120 de ani de la Unirea Principatelor Române,

neatinzare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărârii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pământul României”³

În acest spirit, lucrătorii muzeelor din țara noastră, preocupați de cunoașterea și cultivarea celor mai bune tradiții ale trecutului, militează consecvent pentru dezvoltarea conștiinței socialiste, pentru sădirea patriotismului revoluționar, acțio-

nează împotriva oricăror discriminări naționale, pentru deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru creșterea răspunderii față de cauza socialismului, a prieteniei și solidarității internaționale cu toate forțele progresiste, antiimperialiste.

Totodată, alături de celelalte instituții culturale-educative, muzeele contribuie, prin întreaga lor activitate, la sădirea în conștiința oamenilor a concepției materialist-dialectice și istorice despre

lume și viață, la formarea omului nou, care participă în mod conștient la dezvoltarea social-economică a țării, își consacră întreaga energie și competență edificării socialismului și comunismului pe pământul patriei.

Muzeele dispun de un întreg arsenal de forme și mijloace prin care contribuie, împreună cu celelalte instituții din sistemul educației, propagandei și culturii, la împlinirea majorelor deziderate educativ-formative ale partidului și statului nostru. Principala formă prin care muzeele își aduc contribuția la activitatea instructiv-educativă o constituie expoziția, iar argumentul cel mai convingător este obiectul original, autentic. Calitatea și eficiența acestei activități sînt determinate de valoarea patrimoniului și ținuta prezentării lui în cadrul expoziției. Toate muzeele au amenajate expoziții de bază, organizează, în același timp, nenumărate expoziții temporare, tematice, prin care publicul larg ia act — de cele mai multe ori înainte ca aceste obiecte sau documente să fie făcute cunoscute prin publicații sau pe altă cale — de valorile patrimoniului cultural național.

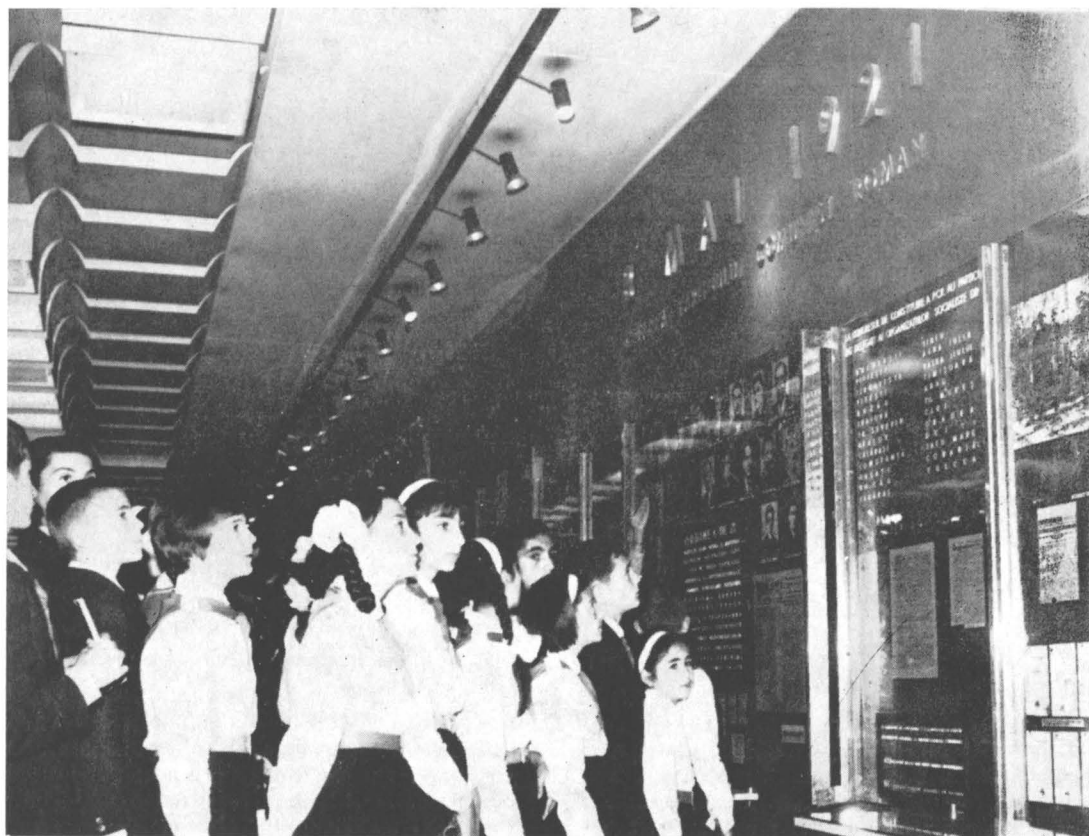
Crearea unor noi instituții muzeale, dintre care amintim : Muzeul de istorie al Republicii Socialiste

România, Muzeul colecțiilor de artă din București, Muzeul Unirii din Alba-Iulia, Muzeul luptei pentru independența poporului român din Giurgiu, Muzeul tehnicii populare din Sibiu, Muzeul județean Ialomița-Slobozia, Muzeul județean Vaslui, Muzeul „Răscoala țăranilor din 1907” din comuna Flămînză, județul Botoșani, Muzeul Teatrului Național din Iași, înființarea unor noi secții, reorganizarea și îmbunătățirea substanțială a expozițiilor permanente la muzeele din Brașov, Oradea, Drobeta-Turnu Severin, Iași, Craiova, Timișoara, Pitești, Constanța, Ploiești, Botoșani, Arad etc. au fost de natură să valorifice mai plenar valențele educative ale bogatului patrimoniului expozițional.

Calitatea elevată a ghidajelor, prezentarea vie, atractivă a expozițiilor permanente, jubiliare, tematice, temporare, de către un personal cu un bun nivel de pregătire profesională și politico-ideologică, contribuie, prin sublinierea gândirii, muncii și creativității poporului nostru, la educarea patriotică, moral-cetățenească și estetică a grupurilor de vizitatori.

În funcție de specificul colecției, al muzeului, al localității, al județului și al monumentelor, instituțiile muzeale au lărgit gama de manifestări cu modalități noi de folosire a patrimoniului cultural.

Un grup de elevi în vizită la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România.

Spectacol folcloric desfășurat la Muzeul satului și de artă populară din București.

Se remarcă, în acest sens, ciclurile de conferințe, simpozioane, urmate de exemplificări și dezbateri în fața exponatelor, vizitele și dezbaterile cu propagandiștii și cursanții din învățământul politico-ideologic, folosindu-se capacitatea de convingere a mărturiilor originale, autentice ale istoriei societății și a naturii, serile muzeale, spectacolele de sunet și lumină organizate la monumente istorice și de artă, cu profunde rezonanțe emoționale, care evocă evenimente importante din istoria patriei, activitatea unor personalități politice, cultural-științifice și artistice. Asemenea acțiuni au fost organizate, cu un deosebit succes la public, la Muzeul de istorie al R.S. România, Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, Muzeul literaturii române, Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța, Muzeul Brukenthal — Sibiu, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Muzeul Banatului, Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa”, Muzeul de istorie al Transilvaniei, Muzeul satului și de artă populară din București, Complexul muzeal — Iași, Muzeul județean Maramureș, la monumentele istorice din Suceava, Tirgoviște, Hunedoara, Neamț, Drobeta-Turnu Severin, Histria ș.a.

O deosebită atenție acordă muzeele educării tinerei generații, răspunzând, în acest fel, cerințelor puse în fața învățământului, a instituțiilor de propagandă și cultură de partidul și statul nostru. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că în procesul pregătirii pentru

muncă și viață „Tineretul patriei noastre trebuie să fie educat în spiritul dragostei față de patrie, față de tot ceea ce au realizat înaintașii noștri, față de tradițiile mișcării progresiste și revoluționare, ale mișcării comuniste, să fie înarmat cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii și întregii cunoașteri umane”⁴.

Muzeele au devenit o veritabilă școală, în cadrul căroră, cu participarea directă a muzeografilor, se țin lecții speciale, seminarii, ore de educație politică cu grupuri de elevi și studenți, se desfășoară activități practice ale elevilor și studenților în scopul integrării învățământului cu cercetarea și practica social-culturală (muzeele din București, Cluj-Napoca, Iași, Suceava, Oradea, Timișoara, Constanța, Sibiu, Galați, Zalău, Gheorghieni, Brăila, Baia Mare, Tulcea, Miercurea Ciuc, Alba Iulia etc.), se organizează întâlniri cu ilegaliști, eroi ai muncii socialiste, personalități ale vieții politice și cultural-științifice, care prezintă momente importante din lupta poporului român, a clasei muncitoare, pentru făurirea unei noi societăți, precum și succesele dobândite în construirea societății socialiste (muzeele din București, Craiova, Brașov, Reșița, Petroșani, Arad, Ploiești, Piatra-Neamț, Drobeta-Turnu Severin, Bacău, Vaslui, Oradea, Sf. Gheorghe etc.). O deosebită forță dinamică o reprezintă festivitățile prilejuite de înminarea, în cadrul solemn, a cravatelor roșii cu tricolor și a carnetelor U.T.C.

Cu prilejul unor importante evenimente politice actuale sau al unor aniversări istorice, se organizează marșuri ale pionierilor și tineretului la muze, însoțite de cintece patriotice, revoluționare, cu un

puternic ecou în opinia publică a localităților respective, programe speciale dedicate aniversărilor istorice, care să contribuie la cunoașterea semnificației acestor evenimente de către mase cât mai largi de tineri, concursuri tematice, gen „Cine știe câștigă”, cu profunde valențe emulative pentru educarea tineretului (muzele din București, Ploiești, Timișoara, Alexandria, Arad, Deva, Iași, Roman, Botoșani etc.).

Realitățile vieții noastre contemporane obligă muzele să nu se rezume doar la activitățile desfășurate la sediu, ci să devină o instituție dinamică, prezentă în mijlocul publicului, la locul de muncă, de odihnă și recreere, acționând, alături de celelalte instituții de cultură și învățămînt, pentru ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a tuturor cetățenilor patriei noastre, pentru îndeplinirea sarcinilor din domeniul educației și instrucției.

În acest sens, prin patrimoniul și cadrele de care dispun, muzele sprijină activitatea desfășurată de cabinetele de partid, consiliile de educație și cultură din întreprinderi, instituții și comune, universitățile populare, casele de cultură, căminele culturale etc. În întreprinderi, unități agricole, instituții, școli, facultăți etc. au fost organizate nenumărate minie expoziții tematice, cu exponate originale sau replici, fotoexpoziții tematice prin care sînt difuzate cunoștințe despre trecutul, despre arta sau natura patriei, despre marile realizări obținute de poporul român, sub conducerea partidului, în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Întotdeauna, asemenea acțiuni sînt

a municipiului București, Muzeul județean de istorie — Galați, Muzeul județean Suceava etc.

De o largă audiență la public se bucură lectoratele și ciclurile de expuneri tematice organizate în întreprinderi, instituții, unități militare, case de cultură, brigăzile științifice, caravanele și almanahurile muzeistice, forme deosebit de atractive pentru răspîndirea cunoștințelor științifice în rîndul maselor de oameni ai muncii (muzele din București, Baia Mare, Zalău, Deva, Reșița, Iași, Caransebeș, Tirgu Mureș, Rimnicu Vilcea, Satu Mare, Focșani etc.). De asemenea, specialiștii muzeelor participă la buna desfășurare a programelor educative ale taberelor școlare de vacanță, a expedițiilor pionierești, a ștafetelor culturale, cercurilor de specialitate din școli etc. Numeroase muze organizază vizite cu grupuri de muncitori, elevi, studenți, militari etc. la monumentele istorice din zonă, vizite ce prilejuiesc tinerilor retrăirea unor epoci de glorie din istoria poporului nostru, marcate de marile evenimente: constituirea statului dac centralizat și independent, războaiele daco-romane, lupta poporului român împotriva asupririi străine, pentru păstrarea ființei naționale, condusă de marile personalități: Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara, Mihai Viteazul, Ioan Vodă cel Viteaz, Constantin Brîncoveanu, marile bătălii sociale conduse de Gheorghe Doja, Horea, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Avram Iancu etc., unirea din 1859, războiul de independență din 1877—1878, primul război mondial, 1 Decembrie 1918, insurecția din august 1944, participarea la războiul antihitlerist

Aspect de la seara muzeală cu tema „Probleme actuale ale cercetării spațiului cosmic” organizată în sălile Muzeului politehnic din Iași.

însoțite de conferințe, simpozioane sau dezbateri pe marginea tematicilor expozițiilor respective. Se remarcă în acest sens activitatea desfășurată de Muzeul de artă al R.S. România, Muzeul de istorie al R.S. România, Muzeul Brukenthal — Sibiu, Muzeul Banatului — Timișoara, Muzeul Deltei Dunării — Tulcea, Muzeul Olteniei — Craiova, Muzeul județean de istorie — Bacău, Muzeul de istorie

etc. Totodată, vizitatorii iau cunoștință și de geniul creator al poporului nostru, monumentele respective constituind, în cele mai multe cazuri, adevărate capodopere de artă și arhitectură (muzele din București, Tirgoviște, Alba Iulia, Deva, Hunedoara, Piatra Neamț, Suceava, Constanța, Giurgiu, Drobeta-Turnu Severin, Tirgu Jiu etc.).

Grup de elevi participanți la lectoratul de istoria artei organizat de Muzeul de artă al R. S. România.

Din cele prezentate se poate afirma că muzeele, prin forme și mijloace specifice, își aduc o importantă contribuție la activitatea partidului pentru educarea și formarea omului nou, pentru ridicarea conștiinței socialiste a maselor. Totodată, lucrătorii din muzee sint conștienți de faptul că au mai rămas încă multe căi nestrăbătute, că se mai găsesc și alte mijloace prin care bogatul și valorosul patrimoniu cultural poate fi folosit mai eficient în opera de înarmare a oamenilor muncii cu concepția revoluționară despre lume și viață, de sădire în sufletele oamenilor a dragostei față de patrie, față de trecutul glorios de luptă al poporului, a hotărârii de a ridica România pe culmile tot mai înalte ale civilizației socialiste și comuniste.

În anul celei de a XXXV-a aniversări a marii sărbători naționale a poporului român și al celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, lucrătorii instituțiilor muzeale, alături de întregul popor, sint hotărâți să-și intensifice eforturile pentru înfăptuirea la un nivel calitativ cît mai înalt a sarcinilor ce le revin în activitatea politico-ideologică desfășurată de partidul nostru, transpunerea în viață a prețioaselor indicații date instituțiilor de învățămînt, propagandă și cultură de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din 4-5 iulie 1979. „Toate mijloacele noastre politice, ideologice și cultural-educative — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să servească politica partidului, promovarea concepției

noastre filozofice despre lume și viață! Dacă ne propunem să transformăm societatea, să transformăm omul, să cunoaștem tainele naturii și să o transformăm, apoi trebuie să ne propunem mai cu seamă să transformăm conștiința omului. Fără aceasta, nu putem transforma nici societatea”⁵.

NOTE

¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 13, Editura politică, București, 1977, p. 96

² „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, Editura politică, București, 1975, p. 156

³ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 13, Editura politică, București, 1977, p. 67

⁴ Nicolae Ceaușescu, *op. cit.*, p. 499

⁵ Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, „Scînteia”, anul XLVIII, nr. 11.469, 7 iulie 1979

RÉSUMÉ

L'article met en évidence les formes et moyens essentiels dont les musées et les monuments contribuent, tout en soulignant la pensée, le travail et la créativité du peuple roumain, à l'éducation patriotique, morale, civique et esthétique de la jeune génération, de tous les travailleurs. A côté d'une présentation attrayante des expositions permanentes, thématiques et temporaires, compte tenu du spécifique de la collection, du musée, de la localité, du département et des monuments, les musées ont élargi leur gamme de manifestations par de nouvelles modalités d'utilisation du patrimoine culturel: des cycles de conférences, de symposiums, des soirées organisées dans les musées, des spectacles de sons et de lumières, des leçons spéciales et des séminaires, des activités pratiques des élèves et des étudiants, des concours thématiques du type „Qui sait gagner”, des brigades scientifiques et des cycles d'exposés thématiques organisés dans les entreprises et les institutions et etc.